TARİHTE Türkler ve İngilizler

Tarihi tefrika: 2 *Yazan: ZIYA ŞAKIR*

Niğbolu Ehlisalib seferinde

Macar Kralının istimdadile Türkler üzerine tertib edilen bu sefere İngiltere Kralı da iştirak etmişti

Dünkü kısmın hulâsası

[Bir İngiliz müverrihi Türklerle İngilizlerin ilk temaslarını Halife Ömer zamanına kadar çıkarır. Lâkin bizim tarih rivayetleri ve kayıdlarına göre bu karşılaşma ikinci Osmanlı padişahı Orhan devrinde ve Marmara kıyılarında olmuştur.]

Tarihlerimizden (Mufassal) (1) bu vak'ayı, oldukça mühim tafsilâtla yazar. Fakat, (30 bin) kişilik Ehli Salib ordusunun hangi milletlerden teşekkül ettiğini zikretmez. (Muhtırai Rical ve Siyasiyon) da (Venedik - Fransa - Napoli - Şark - Kıbrıs) hükûmetlerile Papalık makamından ve Rados şövalyelerinin ittifakından bahsedilir. Fakat, bu harbe iştirak eden şövalyelerin hangi milletlere mensub oldukları hakkında sarahat mevcud değildir (2). Ancak, on iki sene evvel, Amasyada Sultan Beyazıd camiinin kütübhanesinde tesadüf ettiğim şu satırları kopya ettim:

(Çun Orhan Bey devrinde fütuhatın kesreti küffarı hâsideye dağı derun olup intikam sevdasına düştüler. Ve bir Ehli Salib ordusu düzüp beyleri bilesince, Gelibolu ve Bolayer üzerine üşüştüler. Ölgün katl cenk olup gaziler âdâyı din üzerine şöyle kılıc üşürdüler ki, ol küffar ordusunun bir kısmını hâki helâke serip diğerlerin deryâya sürdüler. Bir azın, esir aldılar. Bursada bulunan Orhan Beye yolladılar. Bu esirler, gök timurlara müstağrak, ak benizlû, mevzun kametlû, cenk ehli kişilerdi. Bunların asılları İngiliz bey zadelerinden olup Rados hisarında kendu lsimlerine muzâf olan bir bürcde ikamet ederlerdi.)

Bu satırları ihtiva eden defterin başı ve sonu mevcud değildi. Sarımtırak ve parlak elli iki sahife kâğıddan mürekkeb olup, kendisine aid olmıyan bir kab içinde idi. Umumî mündericatı ise; Osmanlı Padişahlarına aid cülûsiyelerden, manzum tarihlerden ve bilhassa, Nevşehirli Damad İbrahim Paşa için yazılmış müteaddid medhiyelerden, gazel ve kaside - lerden, bunlar arasında da -hiç münasebeti olmadığı halde- Osmanlı tarihine aid kısa ve hurda bir takım fıkra ve menkıbelerden ibaretti.

Defterin sahibi ve içindeki fıkraların câmii malûm olmadığı için, ondan iktibas ettiğim yukarıdaki fıkranın, tarihî bir vesika olduğuna hükmetmek mümkün değildi.. Ancak şu var ki, Sultan Orhan devrinde Marmara sahillerinde, (Tuzla) mevkiinde, böyle bir (Ehli Salib) harbi cereyan etmiştir. Ve, Türklerin zaferile neticelenen bu muharebede ele geçirilen beş, on (Rados şövalyesi), Bursaya gönderilmiştir. Bunların arasında, (Rados şövalyeleri tarikati) ne dahil ve Rados kalesinin (İngiliz Burcu) nun müdafii olan (İngiliz şövalyeleri) nin de bulunmaları, pek muhtemeldir.

***

İngilizlerle - Türkler, (Niğbolu) meydan muharebesinde

İngilizlerle Türklerin ilk temaslarına dair en kuvvetli vesikaları, ancak (4 üncü Osmanlı hükümdarı - Yıldırım Beyazıd) devrine aid vak'alar arasında buluyoruz.

Tarihlerimizde ve hatta başka lisanla yazılmış olan umumî tarihlerde, bu temas hakkında da tek bir kelime mevcud değildir. Ve hatta, İngiliz tarihleri dahi, bu meseleye ehemmiyet vermemişler.. İngiliz muharibelerinin Karadeniz sahillerine kadar inerek Türklerle büyük bir meydan muharebesinde karşılaştıklarını kaydetmeye lüzum görmemişlerdir. Fakat, İngiliz matbuatına geçen hususi neşriyat membalarında bu mesele etrafında ehemmiyetli malûmata tesadüf edilmektedir.

Pek dağınık bir şekilde verilmiş olan bu malûmatı toplayıp hulâsa edersek, şu tarihî hakikatlere vâsıl oluyoruz:

Dördüncü Osmanlı hükümdarı (Yıldırım Beyazıd) tahta geçer geçmez, Anadolu ve Rumelide birbirini takib eden büyük ve mühim harblere girişmiş.. Bilhassa Rumelide fütuhatını ilerleterek bütün Bulgaristanı istilâ ettikten sonra, o devrin Türkiye hududlarını Karadeniz sahillerinden, Venedik körfezinin kıyılarına kadar genişletmişti. Ayni zamanda, İstanbul Boğazının şark sahillerine de yerleşerek Bizans İmparatorluğunun payitahtını, korkunc bir şekilde tehdide girişmişti.

Bizans İmparatoru İkinci Emanuel, bu korkunc Türk tehdidini, ancak Türklere her sene muayyen bir vergi vermeyi kabul etmekle durdurabilmişti. Fakat, (Tuna) sahillerine doğru gittikçe yayılan ve yavaş yavaş Avrupanın merkezine doğru yaklaşacak bir şekil alan Türk istilâsını durdurmak mümkün değildi.

Türk ordusu, muntazam hamlelerle, mütemadiyen ileri atılıyordu. Ve artık, Türk akıncıları bir taraftan, Besarabyaya, diğer taraftan Macaristan hududlarına dayanıyordu.

Eflak Prensi Mirçe, Türklere karşı mukavemet imkânı olmadığını anlamış, hayat ve hükûmetini kurtarmak için, islâmiyeti kabul ederek Osmanlı tabiiyetine girmeye mecbur kalmıştı... (Sadırazam Ali Paşa) nın eline esir düşen Bulgaristan Kralı Sisman idam edilmiş... Niğbolu ve Silistire kaleleri de zaptedilerek buradaki istilâ hareketi tamamlanmıştı.

Macar Kralı - Şijesmons, artık kendisini bir tehlike içinde görüyordu. Hududlarına kadar dayanan Türkleri durdurabilmek için muhtelif tedbirler düşünüyordu..

Bu tedbirlerden biri, Yıldırım Beyazıda karşı tehdidkâr bir vaziyet alarak, bir blöf hareketile o korkunc tehlikenin önüne geçmekti.. Kral, derhal bu teşebbüse geçti. Yıldırım Beyazıda bir elçi gönderdi. Bu elçi, merasimle Yıldırımın karşısına çıkarak:

— Metbuu mufahhamım, haşmetlû Kral Hazretleri, kendi hükûmetlerine mücavir olan yerlerin, ne hakla zaptedilmiş olduğuna dair izahat istiyor!

Dedi... Yıldırım Beyazıd, bu gülünç suale karşı azametli bir tebessümden sonra, parmağının ucile, odanın duvarlarında asılı olan silâhları göstermekle iktifa etti. Bu silâhlar, Bulgaristan istilâsı esnasında, esir edilen Kralla diğer Bulgar Prens ve kumandanlarından iğtinam edilmişti.

Yıldırımın bu cevabı o kadar kısa, kat'i ve müskitti ki; Macar elçisi artık sözü uzatmaya lüzum görmedi. Süratle memleketine dönerek bu şahane pandomimayı, Kral Sijesmond'a nakletti.

Kral, Yıldırımın tek bir parmak işaretile yaptığı hareketin korkunç manasını, ve Türkleri bir blöfle yıldırmak imkânı olamıyacağını anlamıştı. O zaman daha ciddî bir tedbire başvurmaya mecbur kaldı. Derhal Romaya bir elçi yolladı. Bu elçi, Papanın huzuruna çıkarak, günden güne Avrupa topraklarını istilâ eden Türklerin hıristiyan devlet ve milletleri için ne büyük bir tehlike ve felâket teşkil ettiklerini anlattı.

Türk korkusunun dehşetinden titriyen, yalnız Macar Kralı değildi. Venedik Doç'u ve Bizans İmparatoru da ayni maksadla Papayı Türkler aleyhine harekete geçirmek için, Roma sarayına adamlar göndermişlerdi.

Papa, bu müracaat ve talebler karsısında, rikkate geldi. Derhal «Türk tehlikesinden korunmak» için Avrupa hükümdarlarına haberler gönderdi. Her taraftan yardım istedi.

(Mukaddes Peder) in bu emrini yerine getirmek için, Avrupanın hemen her yerinde bir kaynaşma başladı. (Hazreti Mesih) namına açılacak olan harbe iştirak etmek için bir çok dindar şövalyeler hazırlandı. Bu hazırlıklara, yalnız tek bir hükümdar lâkayd kaldı. O da, o tarihte İngiliz tahtını işgal eden, (İkinci Rişar) dı.

Fakat buna muakibl, İngilterenin Lankaster Dükalığının tacını taşıyan zat, harekete geçti. Derhal Macar Kralına, Venedik Doç'una, Burgonya ve Orlean Dükalarına adamlar göndererek, Türkler aleyhine bir (Ehli Salib) ordusu teşkil etmek için her fedakârlığı ifaya hazır olduğunu bildirdi.

Lânkaster Dükasının bu harekete geçtiği esnada, Papa tarafından tahrik edilen bazı rahibler de, teşekkül edecek olan Ehli Salib ordusu için halktan iane toplamak işini deruhde etmişler, bu hususta da bir hayli muvaffakiyet göstermişlerdi.. Fakat, Lânkaster Dükasının teşebbüsü, ciddî bir netice vermediği gibi, rahiblerin topladıkları para da, kısmen toplıyanların elinde eridi. Kısmen de, kilise sandıklarına teslim edildi.

***

Mutaassıb Lânkaster Dükasını Türkler aleyhinde harekete getirmeye sebebiyet veren başlıca âmil, (Mukaddes Toprak) ı müslümanların elinden almak için açılmış olan (Ehli Salib seferleri) idi. Nitekim, İngilterenin meşhur ve namdar Kralı olan Aslan Yürekli Rişar da bu maksad uğrunda ileri atılmış, efsanevî kahramanlıklar göstermişti.

(Devam ediyor)

(1) (Mufassal - Tarihi Kurunu Cedide) Ahmed Mithat - Cild 1 - Sahife: 308 - 310.

(2) (Muhtırai Rical ve Siyasiyon) Musa Kâzım - Sahife: 275.

Şehir ve Memleket Haberleri

Fırsatı ganimet bilen muhtekirler

Eşya fiatlarını artıranlar derhal mahkemeye verilecek

Avrupada vaziyetin nezaketinden ve Akdeniz yolu üzerindeki meşkûk tahminlerden istifade ederek bir kısım fırsat düşkünlerinin geniş mikyasta ihtikâra başlamaları Ticaret Vekâleti ve diğer alâkadar makamları siddetle harekete getirmiştir. Dün sabah İç Ticaret Umum Müdürü, telefonla bu mevzu ve yapılacak mücadele üzerinde Mıntaka Ticaret Müdürü Avni Sakmandan uzun boylu izahat almıştır. Öğrendiğimize göre Vekâlet, bu hususta Milli korunma kanununun 32 nci maddesinin tatbikatına dair mühim talimat göndermektedir. Vali ve Belediye Reisi Lütfi Kırdar da dün Mıntaka Ticaret ve Belediye İktisad müdürlerile bu hususta görüşmüştür.

Üzerinde ihtikâr yapıldığı zannı hâsıl olan ve piyasadan çekilmekte olduğu görülen maddelerin stok miktarı dün Milli korunma kanunu mucibince tacirlerden sorulmuştur. Bir tacirin elindeki malı satmıyarak bekletmesi dahi Milli korunma kanunu mucibince cürüm teşkil etmektedir. Yapılan tahkikat neticesi yarın toplanacak olan İhtikârla Mücadele Komisyonuna verilecektir.

Kahve meselesi

Kahve buhranı başladığı şeklindeki haberler üzerine yazdığımız yazıya cevaben çay ve kahve limited şirketi idare komitesi reisi İsmail Hakkı şu izahatı vermiştir:

— Muhakkak ki memlekette kahve vardır. Fakat asıl tüccarın ve ikinci ellerin elinde kahve yoktur. Buna da sebeb halkın aldığı kahveyi bir ihtiyat tedbiri olarak saklamasıdır. Bunun için Vekâletten hiç olmazsa bir miktar kahvenin şimdilik piyasaya çıkarılmasını istedik. Bu suretle kahve ticaretile geçinenler zarardide olmıyacaktır.»

Süvari Binicilik okulunda dün yapılan müsabakalar

Güzide bir davetli kütlesi huzurunda yapılan atlı müsabakalar alâka ve takdirlerle karşılandı

Dünkü müsabakalardan iki enstantane

Süvari Binicilik okulunda, okulun mesaisini tetkik mahiyetinde dün müsabakalar tertib edilmiştir.

Müsabakalarda başta Vali Lûtfi Kırdar, Birinci Ordu Müfettişi Fahreddin Altay, İstanbul Kumandanı İshak Avni, Parti Vilâyet idare heyeti reisi Fikret Sılay olmak üzere güzide bir davetli grupu hazır bulunmuştur.

Saat 15 ten itibaren talebe subayların birinci maneji, ikinci maneji ve remotip maneji yapılmış ve bunları takiben konkor atlarının mâni müsabakaları yapılmıştır. Büyük bir intizam ve muvaffakiyetle yapılan müsabakalarda derece alanlar hakem heyetleri tarafından tespit edilmiştir. Neticede üstteğmen Kudret birinci, yüzbaşı Cevad Gürkan ikinci, üstteğmen İhsan İnsal üçüncü olmuşlardır.

Müsabakayı müteakib okulun Şeref salonunda toplanılmış ve okul kumandanı albay Saim Önhan, bir hitabe ile okulun atlı mesaisinin anahatları, yapılan müsabakaların kıymet ve ehemmiyeti hakkında malûmat verdikten sonra, okulun evvelce Harbiye okulunun bir parçasında bulunduğunu ve bu vaziyetin Cumhur Reisimiz İsmet İnönü tarafından takdir edilerek Ayasağa ile müştemilâtının 50 bin dönüm arazisile okula tahsis edildiğini ve buranın tamir ve tadili için de tahsisat verildiğini söylemiş ve Süvari Binicilik okulunun mesaisi muvafık ise, bu şeref ve muvaffakiyetin yuvayı kuranlara aid olduğunu ilâve etmiş ve okulun Cumhur Reisimize minnet ve şükranlarını tekrarladıktan sonra Orgeneral Fahreddin Altaydan birinci, ikinci ve üçüncü subayların mükâfatlarını tevzi etmesini rica etmiştir.

Hitabeyi müteakib Orgeneral Fahreddin Altay, derece alanların mükâfatlarını tevzi etmiştir. Tevzi mükâfatını müteakib, davetliler büfede izaz ve ikram edilmişlerdir.

Muallimlerin dün yaptığı kongre

Kongrede bir çok temenniler izhar edildi, yeni idare heyeti seçildi

İstanbul muallimlerinin senelik kongresi dün saat 14,30 da Üniversite konferans salonunda, Maarif Müdürü Tevfik Kotun başkanlığı altında toplanmıştır. Kongre başkanlık divanı seçildikten sonra idare heyeti raporu okunmuştur. Dört sene evvel teşekkül eden cemiyet, şimdiye kadar gayesine uygun olarak büyük bir mesai sarfetmiş, bu müddet zarfında ölen 55 muallimin ailelerine 14634 liralık nakdi yardımda bulunmuştur. Ayrıca geçen yıl içinde 93 azaya taksitle ödenmek şartile faizsiz 4148 lira borc para verilmiştir. Cemiyetin yedek akçesini çoğaltmak maksadile şu dört kaynağa başvurulmuştur:

Danslı çay: Gerek muallimlerin birbirlerile tanışmalarını kolaylaştırmak, gerekse iyi bir gün geçirmelerine imkân vermek üzere Tokatlıyanda tertib edilen bu çayda 1070.44 lira kazanc temin edilmiştir.

Çubuklu gezintisi: Binden fazla muallimin iştirakile yapılan bu gezintiden de 200.18 lira hasılat elde edilmiştir.

Okullar kılavuzu: Türkiye ve ecnebi mekteblerin maarifine aid güzel bir rehber vazifesini gören bu kılavuz bütün muallimler tarafından büyük bir alâka toplamış; bu suretle 368,3 lira safi gelir temin edilmiştir.

Okul defteri: Kâğıd piyasasının karar bir vaziyette olmamasından dolayı ancak geçen seneden elde kalan defterler satılmış, böylece 65 lira kâr elde edilmiştir.

Hususî okulların terbiye ve tedris işleri broşürü: Bu mekteblere aid bilcümle emir ve talimatı ihtiva eden bu broşürün satışından 239.30 lira gelir temin edilmiştir.

Bunlardan başka «Cumhuriyet Çocuğu» mecmuası mecmualarının satışından 795 lira hasılat kaydedildiği gibi, İstanbul Vilâyeti de cemiyete 250 lira vermiştir. Böylece umumî varidat 4114.39 lirayı bulmuştur.

Yeni Cemiyetler kanununa göre, cemiyetlerin bir gayesi bulunması ve menfaat kasdi olmaması icab ettiğinden cemiyet nizamnamesinde bu hususta icab eden tadilât yapılmış, bu suretle muallimlere, ailelerinden yakınları hastalandığı takdirde faizsiz para verilmemesi esası kaldırılmıştır.

Cemiyet, muallimler arasında gittikçe büyük bir alâka toplamakta ve aza miktarı seneden seneye artmaktadır. Bu sene umumî aza adedi 2008 i bulmuştur.

Kongrede, bilânço ve hesab müfettişlerinin raporu tetkik edildikten sonra yeni idare heyeti ile hesab müfettişlerinin seçimi yapılmış, mütekiben yeni cemiyetler kanununa göre nizamnamenin bazı maddeleri tadil edilmiştir. Bu nokta etrafında bir çok muallimler düşüncelerini söylemişler, bilhassa aza kaydında yaşın tahdidile aidat toplanması meselesi münakaşa edilmiştir.

Hususî okullarda yaralanan talebeler

Maarif Vekâleti alâkadarlara mühim bir tamim gönderdi

Hususi mekteblerde, herhangi bir sebeble yaralanarak, sakatlanarak mekteb revirlerine yatırılmalarına veya hastanelere kaldırılmalarına lüzum hâsıl olan talebelerin vaziyetlerinden bazı velilerinin haberdar edilmedikleri, revire yatırma, hastaneye kaldırma işlerinde matlûb sürat ve itinanın gösterilmediği, aynı zamanda bu gibi hâdiselerin maarif idarelerine bildirilmediği haber alındığından Maarif Vekâleti alâkadarlara şu tamimi göndermiştir:

1 — Hususi mekteblerde gündüz veya gece hastalanan veya herhangi bir sebeble yaralanan, sakatlanan talebe olursa derhal en yakın bir doktora gönderilerek icabı yapılacak ve keyfiyetten mekteb doktoru sür'atle haberdar edilecektir.

2 — Hasta veya yaralı talebe, mekteb doktorunun göstereceği lüzum üzerine, ya mektebde veyahud hastanede tedavi altına alınacaktır.

3 — Hasta talebenin hastaneye nakli icab ettiği takdirde, sıhhî vaziyetine göre matlûb sürati temin etmek üzere ya sıhhî imdad otomobili veya başka bir otomobil celbedilecektir.

4 — Çocuğun velisi, mektebin bulunduğu şehirde ise keyfiyetten derhal haberdar edilecektir. Başka bir şehirde ise vaziyet derhal en seri bir vasıta ile bildirilecek, talebenin sıhhî vaziyetinin seyrinden kısa fasılalarla malûmat verilecektir.

5— Keyfiyet, bir taraftan bu suretle velilere bildirilmekle beraber maarif idareleri de meseleden haberdar edilecektir.

6 — İşin disiplin kuruluna intikal etmesi icab eden safhası bulunduğu takdirde bu husus sür'atle neticelendirilip sonu Maarif müdürlüğüne bildirilecektir.

7 — Maarif müdürlükleri bu hâdiselerden ehemmiyetli bulduklarını Vekilliğe yazacaklardır.

İngiliz ve Fransız kabineleri

Harbin bidayetindenberi İngiltere ile Fransada için için kabine buhranları devam ediyordu. Bunun başlıca sebebi, harbi açan kabinelerin milli birliği temsil etmeyip parlamentoda meb'uslarının sayısı ekseriyeti teşkil eden, bir, iki partiye dayanmakta olmasıdır. Bu defa hükûmetin haricinde kalan fırkalar ve diğer mühim teşekküller harbin idaresi mes'uliyetine iştirak edilmekten menedilmelerini kendilerine bir izzeti nefis meselesi yapmışlardı.

Harbin idaresindeki muvakkat ve lâkin bariz muvaffakiyetsizlikler muhalif partilerin davasına hak verdikten başka hükûmet taraftarı partiler arasında da memnuniyetsizlik doğurmuştur. İngilterede ve Fransada birer defa kabine tadil edilmiştir. Fakat bunun gayesi hükûmet taraftarları arasında ittihad ve tesanüdü sağlamlaştırmaktan ibaret olmuştu. Bu maksadla muhafazakârların harbin idaresinden memnun olmıyanların başında bulunan bir kuvvetli şahsiyet - Çörçil - kabineye alınmıştı. Fransada ise Daladier, Başvekâletten çekilmekle beraber Müdafaa Nazırı olarak gene kabinede kalmıştı.

İngiltere ile Fransanın ittifakına güvenerek Danzigi vermemek için Almanya ile harbi kabul eden Lehistana her hangi suretle ve hatta tek bir tayyare göndermek gibi bir yardım bile yapılamaması ve sonunda bu koca devletin Almanya ile Rusya arasında paylaşılması, Estonya, Letonya ve Litvanyanın tehdidile Rus sevkulceyş hakimiyeti altına alınmasına ses çıkarılmaması, ayni vaziyete girmeğe razı olmıyan Finlandiyanın yaptığı harbe müttefikilerin müdahale etmemeleri ve nihayet Danimarka ile Norveçin Alman işgaline girmesine büyük kuvvetlerle mümaneat edilmemesi İngiliz ve Fransız kabinelerine karşı memnuniyetsizliği mütemadiye artırmıştı.

Gerek İngilterede, gerek Fransada milli birliği temsil edecek kuvvetli kabineler meydana gelememişti. Lâkin Holanda ile Belçikaya Almanların hücum etmeleri üzerine vaziyet değişmiştir. Çemberlayn, millî birlik kabinesine muhaliflerin girmeleri için kendisinin çekilmesini şart koşmuş olduklarını görerek son itimad kararının manen zâfını sebeb gösterip hükûmetten çekilmiştir.

Yeni hükûmetin başına, geçen Umumî Harbi idarede Loyd Corc ve Klemanso ile birlikte en çok gayret gösteren İngiliz devlet adamı Vinston Çörçil geçmiştir. Amele partisile muhalif liberal partisinin ve Loyd Corc hizbinin millî birlik kabinesine girmelerine hiç bir mâni kalmamıştır.

Fransada dahi daha ziyade muhalif partiler fedakârlık yaparak Başvekilin değişmesini şart koşmaksızın millî birlik hükûmetini muvafık partilerle birlikte kurmağa razı olmuşlardır. Harb, Fransanın kapısına dayanmış olması fırka ihtiraslarını Fransızlara unutturmuş oluyor. Şimdiye kadar Fransada kabine haricinde kalan (cumhuriyetçiler federasyonu) reisi Louis Marin'le mücadeleci bir şahsiyet bulunan İbarnogary, Başvekil Reynaud ile iş birliği yapmağı kabul etmişlerdir.

İngiliz kabinesinde müdafaa ile alâkadar nazırların hepsi de yerlerini muhafaza ettiklerine ve Fransada dahi vaziyet böyle olduğuna göre harb tekniğinden ziyade harb siyaseti değişmiş olacaktır.

Muharrem Feyzi TOGAY

Yeniden on iskele yapılacak

Sahillerimizin muhtelif yerlerinde yeniden on iskele yapılmasına karar verilmiş ve bu iskelelerin projeleri hazırlanarak bir kısmının inşa faaliyeti başlamıştır. Bu iskeleler müstacel bir inşa programile kurulmaktadır. İnşa planları muhtelif vekâletlerin mühendislerinden mürekkeb bir fen heyeti tarafından hazırlanmıştır. İskeleler, Limanlar Umum Müdürlüğü tahsisatile inşa olunmaktadır. Bunlar şimdiye kadar memleketimizde yapılmamış bir tipte ve modern vesaitle teçhiz edilmiş olacaktır. Yapılmakta olan ve yapılacak iskelelerin başlıca vasfı en büyük vapurların dahi yanaşabileceği şekilde olmalarıdır. İskelelerin hepsinde vapurlara su verecek tesisat, elektrik tesisatı ve üstünde dekovil hattı bulunacaktır. İskelelerin üstüne ehemmiyetlerine göre vinçler konulacaktır. Bu iskelelerin yerleri alâkadar vekâletlerce müştereken tayin ve tespit edilmiştir.

Gezinti tehiri

Haydarpaşa Lisesini bitirenler cemiyetinden: 12 mayıs pazar günkü vapur gezintisinden bazı mülâhazalarla şimdilik vazgeçmiş bulunuyoruz. Sayın davetlilerimizin, davetiyelerini iade etmelerini rica ederiz.

Arabadan düşerek öldü

Çatalcanın Anarşa köy öğretmenleri Haramidereye bir gezinti yapmışlar, dönüşlerinde tabiîdir ki bindiği arabanın arkasında oturan mekteb hademesi Münir yolda muvazenesini kaybederek arabadan düşmüş ve kulaklarından fazla kan zayi ettiği için nakledildiği Cerrahpaşa hastanesinde ölmüştür.

Koro konseri parlak oldu

İstanbul Belediyesi Konservatuarı korosu, dün gece saat 21 de Fransız tiyatrosunda orkestra refakatile ve üstad san'atkâr Muhiddin Sadakın idaresinde büyük bir konser vermiştir. Güzel parçalarla dolu olan program muvaffakiyetle başarılmış ve salonu dolduran güzide halk kütlesi bu mükemmel eseri meydana getiren Muhiddin Sadakı ve arkadaşlarını hararetle alkışlamıştır.

KISA HABERLER

* Halic idaresi, Belediyeye müracaatle 20 bin liralık bir mali yardım istemiştir. Fakat bütçe müsaid olmadığından bu para bütçeye konulamamıştır. Fazla tahsilât olduğu takdirde bu para bununla ödenecektir.

* Mevcud ithalât limited şirketlerinin birlik haline konulmasına dair olan talimatname gelmiştir. Önümüzdeki hafta içinde limited şirketlerin heyeti umumiyeleri toplanarak şirketlerin feshile tasfiyesine ve birliklerin ikamesine karar verecekler, tasfiye heyetini seçeceklerdir. Yarın çay ve kahve limited, salı günü de çuval ve kanaviçe ithalât limited şirketleri heyeti umumiyeleri yapılacaktır.

* Belediye emlâk ve âkarında oturan eşhas arzu ettiği takdirde mezkûr emlâkı eski fiatla kiralayabilecektir. Eski müstecir talib çıkmadığı takdirde yeni talibe gene eski fiatla icara verilecektir. Yeni talibler birden fazla olursa aralarında kur'a çekilecektir.

ADLİYEDE

İki sene dört aya mahkûm oldu

Hayreddin isminde yaşlıca ve sakallı bir adam, kendisinin rakıya iptilâsı olduğu, rakı parası veya bedava rakı ele geçirmek maksadile Galatada ve Eminönü Balıkpazarında muhtelif esnafı tehdid ettiği, bu arada bıçak çektiği iddiasile mahkemeye verilmiş ve muhakemesi sonunda, iki sene dört ay hapse mahkûm olmuştur.

Tevkif edilen hırsızlar

Beyoğlu, Pangaltı, Yenimahalle ve daha bazı yerlerde duvar delmek, pencereden girmek ve sair şekillerde hırsızlık yapmaktan yakalanan Nuri ve Hasan, bunlara yataklık etmekten yakalanan Hüdai, Münir ve Melkon, ve Beyoğlunun muhtelif yerlerinde dükkân soyduğu iddia edilen Hasan diğer isimle Kâzım, Adliyede sorguya çekilerek haklarında tevkif müzekkeresi kesilmiştir.

Kocaeli vilâyetinde ekim vaziyeti

İzmit, (Hususi) — Bu sene Kocaeli mıntakasında ekim vaziyeti çok iyidir. Köylü tarlasını tamamen ekmiştir. Yeni sene mahsulümüzün iyi ve dolgun olacağı umulmaktadır. Tütün satışları hararetle devam etmektedir. İnhisarlar ambarında pek az mahsul kalmıştır.

Güzel San'atlar Akademisi çayında

Dün akşam Güzel San'atlar Akademisi talebesi tarafından san'at sevenlerle san'atkârları tanıştırmak vesilesile bir çay tertib edilmişti. Şehrimizin bir çok san'at muhiblerini toplayan bu çayda, son şiirlerile edebiyat âlemimizde bir çok dedikodular uyandırmış bulunan Asaf Hâlet Çelebi «om Marie padime hum» şiirini okumuş ve bütün hazırunu şiirini bu mısraını tekrarlamış ve şairi alkışlamıştır.

Siyasî icmal

İngiliz ve Fransız kabineleri

Harbin bidayetindenberi İngiltere ile Fransada için için kabine buhranları devam ediyordu. Bunun başlıca sebebi, harbi açan kabinelerin millî birliği temsil etmeyip parlamentoda meb'uslarının sayısı ekseriyeti teşkil eden, bir, iki partiye dayanmakta olmasıdır. Bu defa hükûmetin haricinde kalan fırkalar ve diğer mühim teşekküller harbin idaresi mes'uliyetine iştirak edilmekten menedilmelerini kendilerine bir izzeti nefis meselesi yapmışlardı.

Harbin idaresindeki muvakkat ve lâkin bariz muvaffakiyetsizlikler muhalif partilerin davasına hak verdikten başka hükûmet taraftarı partiler arasında da memnuniyetsizlik doğurmuştur. İngilterede ve Fransada birer defa kabine tadil edilmiştir. Fakat bunun gayesi hükûmet taraftarları arasında ittihad ve tesanüdü sağlamlaştırmaktan ibaret olmuştu. Bu maksadla muhafazakârların harbin idaresinden memnun olmıyanların başında bulunan bir kuvvetli şahsiyet - Çörçil - kabineye alınmıştı. Fransada ise Daladier, Başvekâletten çekilmekle beraber Müdafaa Nazırı olarak gene kabinede kalmıştı.

İngiltere ile Fransanın ittifakına güvenerek Danzigi vermemek için Almanya ile harbi kabul eden Lehistana her hangi suretle ve hatta tek bir tayyare göndermek gibi bir yardım bile yapılamaması ve sonunda bu koca devletin Almanya ile Rusya arasında paylaşılması, Estonya, Letonya ve Litvanyanın tehdidile Rus sevkulceyş hakimiyeti altına alınmasına ses çıkarılmaması, ayni vaziyete girmeğe razı olmıyan Finlandiyanın yaptığı harbe müttefikilerin müdahale etmemeleri ve nihayet Danimarka ile Norveçin Alman işgaline girmesine büyük kuvvetlerle mümaneat edilmemesi İngiliz ve Fransız kabinelerine karşı memnuniyetsizliği mütemadiye artırmıştı.

Gerek İngilterede, gerek Fransada milli birliği temsil edecek kuvvetli kabineler meydana gelememişti. Lâkin Holanda ile Belçikaya Almanların hücum etmeleri üzerine vaziyet değişmiştir. Çemberlayn, millî birlik kabinesine muhaliflerin girmeleri için kendisinin çekilmesini şart koşmuş olduklarını görerek son itimad kararının manen zâfını sebeb gösterip hükûmetten çekilmiştir.

Yeni hükûmetin başına, geçen Umumî Harbi idarede Loyd Corc ve Klemanso ile birlikte en çok gayret gösteren İngiliz devlet adamı Vinston Çörçil geçmiştir. Amele partisile muhalif liberal partisinin ve Loyd Corc hizbinin millî birlik kabinesine girmelerine hiç bir mâni kalmamıştır.

Fransada dahi daha ziyade muhalif partiler fedakârlık yaparak Başvekilin değişmesini şart koşmaksızın millî birlik hükûmetini muvafık partilerle birlikte kurmağa razı olmuşlardır. Harb, Fransanın kapısına dayanmış olması fırka ihtiraslarını Fransızlara unutturmuş oluyor. Şimdiye kadar Fransada kabine haricinde kalan (cumhuriyetçiler federasyonu) reisi Louis Marin'le mücadeleci bir şahsiyet bulunan İbarnogary, Başvekil Reynaud ile iş birliği yapmağı kabul etmişlerdir.

İngiliz kabinesinde müdafaa ile alâkadar nazırların hepsi de yerlerini muhafaza ettiklerine ve Fransada dahi vaziyet böyle olduğuna göre harb tekniğinden ziyade harb siyaseti değişmiş olacaktır.

Muharrem Feyzi TOGAY

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur

Abone şeraiti	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin, edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.